

Marjet van Zuijlen

'Ik ben een doener. Als ik me in een onderwerp verdiep, moet het wel ergens toe leiden'

Hilda Bouma en
Pieter Couwenbergh

Ze is 41 en zegt te genieten van het ouder worden. Van goede gesprekken. Van het koken voor haar nieuwe vriend met wie ze dit najaar een 'huis van Couperus-achtige allure' in Den Haag betreft. Is dit Marjet van Zuijlen, het strijdbare PvdA-Kamerlid dat van 1994 tot 2000 ervaren collega-fractieleden, de christelijke partijen en middenstanders weerstond om de winkeltijden te verruimen? Het Kamerlid ook dat knetterende ruzie durfde te maken met fractieleider Ad Melkert en een tumultueus afscheid van de Kamer kende, met een openhartig boek over haar Haagse jaren waarin ze enkele collega's omschreef als betonsocialist en hyena. Ze werkt nu al weer acht jaar bij adviesclub Deloitte waar ze verschillende leidinggevende functies heeft gehad en nu ondermeer de positie van het kantoor bij universiteiten moet verankeren.

'Ik ben meer in balans, milder en meer ontspannen dan toen. Ik ben minder bezig met wat anderen van mij vinden. Heb ook ontdekt dat je krachtiger bent als je loslaat, zowel in persoonlijke als professionele relaties. Ik had altijd de neiging om als een moederkloek bovenop mensen en zaken te zitten. Hun problemen op te lossen. Deze houding kost minder energie en heeft zeker zoveel resultaat.'

plaats van mijn hart. Ik wilde oude geschiedenis studeren in combinatie met filosofie of Keltische talen. Puur vanuit het romantische idee van een verhaal vertellen. Maar het waren wel de jaren tachtig, de jaren van grote werkloosheid. Ik heb toen mijn plannen bijgesteld. Ben moderne geschiedenis en politicologie gaan studeren. Waarom twee studies? Ik wilde me onderscheiden op de arbeidsmarkt, want de bijstand was voor mij echt een spook.

De tweede concessie aan het hoofd was toen ik kon promoveren bij Maarten van Rossem. Ik had mijn hart verpand aan een prachtig cultuurhistorisch onderwerp: drie generaties Wubaut, een beeld van experimenterende elites. Maar ik zag mensen die ik bewonderde, smeken om een plaatsje op de universiteit of telkens fellowships hebben voor twee jaar, zonder zekerheid. Er was geen enkele waardering voor talent. Nog altijd worden jonge wetenschappers in Nederland niet op waarde geschat. Ze hebben geen vaste baan en veel onzekerheid. Dat vind ik pure verkwisting van talent.'

Hoe belangrijk zijn geld en status voor u?

'Ik geloof dat vrouwen verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven en voor hun economische onafhankelijkheid. Je moet niet naïef het huwelijk instappen, maar zelf je geld verdienen. Mijn moeder en grootmoeder hebben ook altijd gewerkt. Geld is vervolgens enkel de resultaat van wat je doet. In verschillende werelden gelden verschillende ratio's van waardering. In de wetenschappelijke wereld wordt je gewaardeerd als je veel wordt geciteerd in wetenschappelijke bladen. In de politiek is het criterium

U bent acht jaar weg uit de politiek. Mist u de schijnwerpers niet?

'Sommige mensen moeten echt affkicken van de politiek. Mij gaf het afscheid een gevoel van bevrijding, van opluchting. Ik had enorme behoefte aan de luwte. Je wordt met huid en haar opgevreten door de politiek. Ik was niet meer van mezelf. Vooral in mijn laatste jaar gingen anderen zeggen wie ik was en hoe ik in elkaar zit. Ik heb wel genoten van de inhoud, het is heel intens. Je moet overal op heel korte termijn een mening over hebben. Ik was in die tijd alleen maar aan het werk. Van Den Haag heb ik in die jaren niets gezien. Mijn appartement op de Dennenweg zou ik nu niet weten te vinden. Dat is niet erg, want het zou erger zijn geweest als ik de politiek niet serieus had genomen en drie keer per week naar de film was gegaan.'

Was de politiek dan wel een roeping?

'Ik zou gemakkelijk ja kunnen zeggen, maar dat was het niet. Het komt vooral voort uit een vanzelfsprekendheid om maatschappelijk actief te zijn, om iets terug te geven aan de samenleving. Het was ook een vorm van 'I owe you one' naar de PvdA. Ik had twee jaar gewerkt bij het opleidingsinstituut van de PvdA, was afgestudeerd op sociaaldemocratische vernieuwingsideeën en zat in het circuit van de partij. Ik kende Felix Rottenberg, de partijleider van dat moment. Ik werkte destijds bij KPN. Veel vrienden begrepen me niet. Waarom een glanzend perspectief bij dat bedrijf opgeven?'

Het is u eigenlijk overkomen?

'Ik had natuurlijk wel wat met het sociaaldemocratische ideeëngoed. Ben sociaalliberaal. Maar in mijn hele leven zijn mijn loopbaanstappen voor een groot deel ingegeven door keuzes van anderen. Word vaak gevraagd door mensen die iets in mij zien, menen dat ik ergens iets kan betekenen. Ik heb dat altijd erg belangrijk gevonden. Het gaat niet om wat ik zelf wil. Zo'n verzoek toets ik wel aan twee zaken: word ik er blij van en kan ik iets toevoegen.'

Toch heeft u de reputatie heel bewust bezig te zijn met uw carrière?

'Als dat zo zou zijn, was ik wel bij KPN gebleven en had ik niet de stap gezet naar een baan met een hoog afbreukrisico als Kamerlid. En wat was er daarna simpeler geweest dan in de politiek blijven? Ik kan radicale keuzes maken. Dat heeft te maken met mijn motto: mens durf te leven. Ik wil dingen ervaren en me in de breedte ontwikkelen. Dat heb ik van thuis meegekregen. Kijk om je heen, zei mijn moeder altijd. Mijn ouders waakten ervoor dat ik in mijn jeugd meer deed dan alleen lezen en leren. Sporten bijvoorbeeld of muziek maken.'

U bent ambitieus. Bij de PvdA-fractie was u partijsecretaris en bij Deloitte was u binnen enkele jaren partner.

'Dat heeft ermee te maken dat ik betekenis wil

Marjet van Zijlen in haar Amsterdamse appartement. Ze verhuist dit najaar naar Den Haag.

Foto: Roger Dohmen

hebben in een organisatie. Bij een club als Deloitte moet je in dat geval partner worden. Als ik eenmaal ergens ben, ga ik er wel voor. Maar dat is iets anders dan ergens willen zijn omwille van een einddoel in je carrière.'

Waar word u blij van in werk?

'Van dingen maken. Iets realiseren. Ik ben een doener. Als ik me in een onderwerp verdiep, moet het wel ergens toe leiden. Dan wil ik er wel een notitie over schrijven of een artikel. Ik kan niet zomaar lezen en tevreden zijn zonder dat ik wat van een onderwerp weet. Ik ben er trots op dat ik heb bijgedragen aan de liberalisering van de telecommunicatiemarkt, de verruiming van de winkeltijden. En bij Deloitte was ik de motor achter het eerste maatschappelijk jaarverslag. Het boek over mijn Haagse ervaringen had een ander doel. Dat was enerzijds een poging om de politiek toegankelijker te maken voor een breed publiek. Anderzijds was het een manier om weer afstand te kunnen nemen en weer de rol van observator te pakken.'

U zit in nogal wat besturen en raden van advies. Het Holland Festival, het Film Festival by the Sea, de Rai. Zegt u gemakkelijk ja?

'Nee hoor, ik denk er altijd goed over na. Ik heb

'Als ik eenmaal ergens ben, ga ik er wel voor. Maar dat is iets anders dan ergens willen zijn omwille van een einddoel in je carrière'

CV
1967 Marjet van Zijlen
Geboren in Bilthoven,
gymnasium
1986 Studie geschiedenis en
politologie RU Utrecht en VU
1992 KPN, hrm-functie
1994 Lid van de Tweede Kamer voor
de PvdA, fractiesecretaris
2000 Deloitte, diverse functies

zelden spijt. Alleen van het voorzitterschap van de Nederlandse Gezinsraad. Dat is een waardig en belangrijk instituut, maar voor mij was het geen goed onderwerp. Je wordt continu geconfronteerd met gezin, kinderen en kinderen krijgen. Dat was niet handig van me.'

Waarom bent u na een studie geschiedenis naar het bedrijfsleven gegaan? Dat lag niet voor de hand, zeker niet eind jaren tachtig.

'Voor mij waren er maar twee opties. Promoveren en aan de universiteit blijven of het bedrijfsleven. Mijn ouders zaten weliswaar in het onderwijs, maar het bedrijfsleven was niet vreemd voor me. Ik had het gevoel dat ik er gelijkgestemden zou vinden. Dat het een omgeving zou zijn waar resultaten belangrijk zijn, waar mensen aangesproken worden op hun eigen verantwoordelijkheid, het onderste uit de kan halen. Gewoon lekker rammen. Dat idee klopte, maar staat los van de inhoud. In dat opzicht pas ik beter in de politiek of universiteit.'

Over de universiteit gesproken. U was gevraagd te promoveren. Waarom heeft u dat dan niet gedaan?

'Ik heb twee keer in mijn leven de keuze gemaakt voor economische zelfstandigheid in

dat je vaak op een goede manier in de pers bent met inhoudelijke voorstellen. En in het bedrijfsleven is dat geld verdienen.'

U noemt de vrouwenzaak uw missie. Bij Deloitte heeft u op dat terrein nog weinig progressie geboekt?

'Ik ben na vijf jaar gestopt met het op de agenda te zetten, omdat ik er verdrietig van werd. Als ik ergens energie in steek, moet het wel vruchtbaar zijn, wel wat opleveren. Deloitte is overigens geen uitzondering in Nederland. Het heeft me wel gesterkt in de opvatting dat de situatie alleen met quoterings kan worden doorbroken. Eén vrouw alleen in het gezelschap van vijf, zes of zeven mannen, heeft geen zin. Die vrouw zal zich aanpassen. Dat hebben ze bij Fortis Nederland goed begrepen. Zij hebben in één keer drie vrouwen benoemd. Samen kunnen die wel die toegevoegde waarde leveren. Het is belangrijk om in een orgaan als een raad van commissarissen verschillende capaciteiten te organiseren, vooral niet te kopiëren wat er in de raad van bestuur zit. Diversiteit is belangrijk in governance. Er is te veel 'group think' in Nederland. Je moet juist mensen hebben die de vraag durven stellen: is het verantwoord mensen zonder inkomen een hypotheek te verstrekken?'

U koopt kunst en houdt van design. Uw voorbije woning in Nijmegen stond ooit in een magazine over wonen. Waar staat dat voor?

'Ik heb altijd behoefte gehad een plek voor mezelf te scheppen. Bij mij gaat dat dan over een comfortabele bank, een haard, veel kunst en veel boeken. Een mooi huis en kunst staan voor de S in schoonheid, liefde en waarheid. Drie belangrijke waarden voor mij. Met mijn vader ging ik antiekmarkten af en kocht plaatjes uit oude tijdschriften die ik inlijstte. In Nijmegen woonde ik in een oud huis, je voelt de geschiedenis. In zo'n huis ga ik nu weer wonen. Het ademt cultuur. Het is ook een beetje ongenaakbaar. Het voelt heel veilig. Met zo'n huis kun je echt de hele wereld aan.'

Heeft u nog onvervulde ambities? Een ministerschap?

'Ik ben in de bevoorrechte positie dat ik al heel veel heb gedaan. Daardoor slijt het gevoel van ik moet nog dit en nog dat. Het is nu meer een ontspannen nieuwsgierigheid naar wat het leven nog brengt. Maar ik sta er ook heel dubbel in. Want ik wil eigenlijk ook nog zo veel doen. Ik zou nog wel willen promoveren. Nadat ik *Doodgewoon Digitaal* had geschreven vroeg Jan van Cuilenburg (hoogleraar Communicatiewetenschappen in Amsterdam) mij of ik bij hem wilde promoveren. Het lijkt me heerlijk om langere tijd met een thema bezig te zijn en daar een mooi boek over te schrijven. Maar ik moet nadenken of het wel past in mijn huidige leven, want er worden veel claims gedaan op mijn tijd. Met die spanning worstel ik, misschien wel tot aan mijn dood.'